

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Nacka tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-08-16 i mål nr P 1686-22, se bilaga A

PARTER

Klagande

Huddinge kommun

Ombud: Jurist P.B

Motpart

1. K.K
2. P.K
3. Huddinge Samhällsfastigheter AB, 556536-9666

SAKEN

Detaljplan för A i Huddinge kommun

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Med ändring av mark- och miljödomstolens dom fastställer Mark- och miljööverdomstolen kommunstyrelsen i Huddinge kommuns beslut den 2 februari

2022, dnr KS-2020/390.313, § 7, att anta detaljplan för fastigheten A.

Dok.Id 2009639

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Huddinge kommun har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska fastställa kommunens beslut att anta detaljplan för fastigheten A i Huddinge kommun.

Huddinge Samhällsfastigheter AB har tillstyrkt att mark- och miljödomstolens dom ändras i enlighet med Huddinge kommuns yrkande.

K.K och **P.K** har fått möjlighet att yttra sig men har inte hörts av.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Huddinge kommun har åberopat sin dagvattenutredning och anfört sammanfattningsvis följande. Det framgår av utredningen att detaljplanen inte bidrar till en sämre översvämningssituation i området. De åtgärder som behövs för att skydda tillkommande bebyggelse mot översvämning finns med som planbestämmelser i detaljplanen. Det finns flera likvärdiga sätt att omhänderta dagvattnet inom planområdet. Det kan även uppstå nya jämförbara eller bättre tekniska lösningar i framtiden än de lösningar som föreslås i dagvattenutredningen. Det är därför inte lämpligt att säkerställa genomförandet av de i utredningen föreslagna åtgärderna i detaljplanen. Stockholms Vatten och Avfall, som är huvudman för den allmänna va-anläggningen i Huddinge kommun, har bedömt att det befintliga dagvatten-ledningsnätet har kapacitet att hantera de ökade flöden som exploateringen innebär. Det är därmed säkerställt hur dagvattnet kan omhändertas och vem som ansvarar för det. Huddinge kommun har åberopat dagvattenutredningen (från AFRY AB) till stöd för sin talan.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Utgångspunkten i plan- och bygglagen (2010:900) är att mark får tas i anspråk för bebyggelse endast om marken är lämplig för ändamålet. Det ankommer på kommunen att visa att det vid ett genomförande av detaljplanen finns förutsättningar att ordna hanteringen av dagvattnet (se bl.a. Mark- och miljööverdomstolens dom den 18 maj 2017 i mål nr P 9489-16).

Den aktuella detaljplanen omfattar endast en fastighet som är 1 920 m² stor. Av dagvattenutredningen framgår att det föreligger en översvämningsrisk vid planområdets östra gräns då det är en lågpunkt idag. Utredningen har därför föreslagit två åtgärder – avseende lägsta nivå för färdigt golv och markens anordnande – vilka har tagits med som planbestämmelser i detaljplanen. Det framgår även att den planerade byggnaden inte kommer att påverka översvämningsbilden i området. Det har inte heller framkommit någon omständighet som talar för att risken för översvämning skulle komma att påverkas vid ett genomförande av detaljplanen.

Det framgår därutöver av planbeskrivningen att området ligger inom Stockholm Vatten och Avfalls verksamhetsområde för dagvatten och spillvatten och att Stockholm Vatten och Avfall bedömer att det finns kapacitet i ledningsnätet för spillvatten och dagvatten för att hantera de ökade flöden som exploateringen innebär. Det redovisas även att det inte finns några kända problem med kapaciteten i det befintliga dagvattensystemet.

Sammanfattningsvis bedömer Mark- och miljööverdomstolen att fastigheten är lämplig för det aktuella ändamålet och att kommunen har visat att det vid ett genomförande av detaljplanen finns förutsättningar för att hantera dagvattnet. Eftersom det inte heller i övrigt har framkommit skäl att upphäva planen ska mark- och miljödomstolens dom ändras och kommunstyrelsens beslut att anta detaljplanen fastställas.

Domen får enligt 5 kap. 5 § lagen (2010:921) om mark- och miljödomstolar inte överklagas.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Mikael Hagelroth, referent, och Lars Olsson samt tekniska rådet Ewa Andrén Holst.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Elsa Segerblad.

NACKA TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-08-16
meddelad i
Nacka

Mål nr P 1686-22

PARTER

Klagande

1. K.K
2. P.K
3. P.N
4. K.N

Motpart

Huddinge kommun
141 85 Huddinge

ÖVERKLAGAT BESLUT

Huddinge kommuns beslut den 2 februari 2022 i ärende nr KS-2020/390,
se bilaga 1

SAKEN

Detaljplan för A, Huddinge kommun

DOMSLUT

1. Mark- och miljödomstolen avvisar P.Ns överklagande.
 2. Mark- och miljödomstolen avvisar K.Ns överklagande.
 3. Mark- och miljödomstolen upphäver Huddinge kommuns beslut den 2 februari 2022, § 7, att anta detaljplan för A inom kommunal Trångsund, i Huddinge kommun.
-

Dok.Id 761988

Postadress
Box 69
131 07 Nacka

Besöksadress
Sicklastråket 1

Telefon
08-561 656 30

E-post: mmd.nacka.avdelning3@dom.se
www.nackatingsratt.domstol.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

BAKGRUND

Kommunstyrelsen i Huddinge kommun (kommunen) beslutade den 2 februari 2022 att anta detaljplan för A, LSS-boende, i Huddinge kommun. Syftet med detaljplanen är att möjliggöra uppförande av ett LSS-boende i två våningar med tillhörande komplementbyggnad, parkering samt gårds- och utemiljöer.

Länsstyrelsen i Stockholms län (länsstyrelsen) har den 14 februari 2022 beslutat att inte överpröva den aktuella detaljplanen enligt 11 kap. 10 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL.

P.K, K.K, K.N och P.N har överklagat antagandebeslutet till mark- och miljödomstolen.

YRKANDEN M.M.

P.K, K.K, K.N och P.N har yrkat att mark- och miljödomstolen ska upphäva detaljplanen. Till stöd för sitt överklagande har de framfört i huvudsak följande.

Marken är väldigt sank. Gatan utanför översvämmas konstant vid regnväder och det gör även deras tomter. Kommunen har grävt upp marken många gånger utan att det har blivit bättre. De oroar sig för att det ska bli värre med ytterligare infart och biltrafik. Det finns också en kulvert i närheten. På B några hundra meter bort finns det mer lämpliga tomter med bättre förutsättningar för ett LSS-boende.

Berget måste få vara kvar eftersom det fungerar som en ljudbarriär mot vägarna som går runt deras område med både busstrafik och många bilar.

Det är ett enormt rikt djurliv på tomten med rävm, rådjur och även älg. Det finns många fågelarter i området. De har vid några tillfällen sett härfågel som är ovanlig. Det behövs fria grönområden i detta område för såväl boende som för djuren.

Insynen är också något som de är oroade över då den planerade byggnaden ska bli två våningar hög med full insyn i deras hus och trädgårdar. Om detaljplanen inte upphävs måste det byggas plank eller liknande insynsskydd.

DOMSKÄL

Klagorätt

Ett beslut att anta en detaljplan får överklagas endast av den som före utgången av granskningstiden skriftligen har framfört synpunkter som inte har blivit tillgodosedda, se 13 kap. 11 § plan- och bygglagen (2010:900), PBL. K.N och P.N har inte yttrat sig före utgången av granskningstiden. De saknar därför rätt att klaga på kommunens beslut och domstolen ska därmed avvisa deras överklaganden.

Domstolen bedömer att P.K och K.K har klagorätt och övergår nu till att pröva om det finns skäl att upphäva detaljplanen utifrån deras överklagande.

Mark- och miljödomstolens prövning i sak

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Enligt 1 kap. 2 § PBL är det en kommunal angelägenhet att planlägga användningen av mark och vatten. Kommunen har stort utrymme att själv avgöra hur marken ska disponeras och hur miljön ska utformas i den egna kommunen.

Vid prövningen ska hänsyn tas till både allmänna och enskilda intressen (se 2 kap. 1 § PBL). I fråga om avvägning mellan allmänna och enskilda intressen föreskrivs i

4 kap. 36 § PBL att vid utformningen av en detaljplan ska skälig hänsyn tas till bl.a. befintliga bebyggelse-, äganderätts- och fastighetsförhållanden som kan inverka på planens genomförande. Bestämmelserna i 2 kap. PBL ger viss vägledning vid den intresseavvägning som ska göras. Vid bl.a. planläggning får mark enligt 2 kap. 4 § PBL tas i anspråk för att bebyggas endast om marken från allmän synpunkt är lämplig för ändamålet. Enligt 2 kap. 5 § PBL ska bebyggelse lokaliseras till mark som är lämpad för ändamålet med hänsyn till bl.a. människors hälsa och säkerhet, möjligheterna att ordna trafik, avlopp, samhällsservice i övrigt samt risken för olyckor och översvämning m.m.

Planläggning av markområden samt lokalisering, placering och utformning av byggnadsverk får inte ske så att den avsedda användningen eller byggnadsverket kan medföra en sådan påverkan på omgivningen som innebär fara för människors hälsa och säkerhet eller betydande olägenhet på annat sätt (se 2 kap. 9 § PBL). Enligt 2 kap. 10 § PBL ska vid planläggning miljö kvalitetsnormerna enligt 5 kap. miljöbalken följas. Bestämmelsen innebär att en detaljplan inte får antas om dess genomförande skulle medverka till att en miljö kvalitetsnorm överträds (se prop. 1997/98:90, del 2, s. 163).

En följd av att kommunen har stort utrymme att själv avgöra hur marken i kommunen ska disponeras är att mark- och miljödomstolen, vid en överprövning av ett detaljplanebeslut, endast ska pröva om det överklagade beslutet strider mot någon rättsregel på det sätt som klaganden har angett eller som framgår av omständigheterna (13 kap. 17 § första stycket PBL). Överprövningen innebär i princip en kontroll av om kommunens beslut ryms inom det handlingsutrymme som kommunen har enligt bestämmelserna i PBL och de krav som kan ställas på beslutsunderlag och beredningsförfarande, se prop. 2009/10:215 s. 88. Detta innebär att prövningen i allt väsentligt avser frågor som är av betydelse för klagandena i deras egenskap av sakägare eller boende, dvs. frågor som rör klagandenas enskilda intressen. De avvägningar som kommunen gjort mellan olika allmänna intressen har domstolen sällan anledning att bedöma på annat sätt (se bl.a. MÖD 2014:12).

I fråga om den aktuella detaljplanen gör mark- och miljödomstolen följande bedömning.

Buller

Den trafikbullerutredning som har genomförts beaktar endast bullersituationen för den föreslagna byggnaden, men även intill liggande bostadshus finns angivna i kartunderlaget. Det är därigenom möjligt att konstatera att bullersituationen för P.K och K.K inte kommer att försämrats om berget bebyggs. Det saknas därmed skäl att upphäva detaljplanen på denna grund.

Naturvärden

P.K och K.K har uppgett att området har ett rikt djurliv och att den ovanliga arten härfågel har förekommit i området.

Enligt kommunens undersökning beträffande detaljplanens miljöpåverkan kommer planförslaget att innebära en viss negativ inverkan på den biologiska mångfalden med anledning av den växtlighet som försvinner. Enligt kommunen har inga hotade eller i övrigt skyddsvärda arter hittats på platsen och områdets naturvärden bedöms inte vara höga.

Domstolen konstaterar att den naturinventering som kommunen har gjort endast är översiktlig. Planförslaget kommer dessutom att innebära att den befintliga grönskan i planområdets östra del, som till stor del består av sälg som är särskilt värdefull för den biologiska mångfalden, liksom en ek med en uppskattad ålder om 150 år, försvinner. Mycket av den grönyta som tas i anspråk kommer dock att ersättas av nya grönytor med träd och buskar som gynnar pollinatörer. Enligt kommunens utredning kan fågelholkar också komma att sättas upp för att kompensera för de boplatser som försvunnit.

Domstolen finner att kommunen har gjort den utredning som krävs och konstaterar att länsstyrelsen inte har invänt mot kommunens bedömning. Det saknas därmed

skäl att upphäva antagandet av detaljplanen med anledning av dess påverkan på områdets naturvärden.

Olägenhet genom insyn

P.K och K.K har uppgett att den föreslagna byggnadens höjd och placering kommer att medföra en betydande olägenhet genom insyn om inte insynsskydd uppförs.

Av granskningsutlåtandet framgår att den nu aktuella detaljplanen ersätter delar av en befintlig byggnadsplan som medger bostäder i två våningar. Planförslaget medger byggrätt för en byggnad med två våningar där den högsta nockhöjden är 37 meter över angivet nollplan. Minsta avstånd från planerad placering av byggnaden till sakägarens fastighet är cirka 20 meter och det finns dessutom ett naturområde mellan fastigheterna. Enligt kommunens bedömning kan den utökade insyn som kan förväntas inte anses utgöra en sådan betydande olägenhet som avses i 2 kap. 9 § PBL. Domstolen finner inte skäl att göra någon annan bedömning än kommunen i denna fråga.

Dagvattenhanteringen

Slutligen har P.K och K.K uppgett att området, som är sankt, ofta svämmas över och att det riskerar att bli värre om den planerade byggnationen genomförs.

Av handlingarna i målet framgår att det föreligger en översvämningsrisk i planområdet och att planens genomförande förutsätter en fördröjning av vattenflödet.

I detaljplaneprocessen måste kommunen klargöra förutsättningarna för hur dagvattnet ska hanteras, såväl i fråga om de faktiska åtgärder som behövs för att omhänderta dagvattnet och vem som ansvarar för att genomföra dessa åtgärder (jfr rättsfallen MÖD 2013:14 och 2013:20). Om dagvattnet inte kan omhändertas på ett relevant sätt kan området inte anses lämpligt för planerad användning.

Enligt planbeskrivningen består planområdet enbart av kvartersmark och samtliga anläggningar för omhändertagande av dagvatten inom kvartersmark ska utföras, bekostas och skötas av exploitören. I planbeskrivningen förordar kommunen att fördröjning och rening av cirka 38 m³ dagvatten anordnas inom planområdet enligt föreslagna lösningar i dagvattenutredningen, bl.a. genom ett avskärande makadamdike, ett underjordiskt makadammagasin samt nedsänkta växtbäddar.

Domstolen konstaterar att det i planbeskrivningen har beskrivits vilka åtgärder avseende dagvattenhanteringen som anses behövliga för att kunna genomföra planen. Plankartan reglerar dock enbart markens lutning, men de diken, magasin och växtbäddar som föreslås i dagvattenutredningen finns inte utmärkta.

Möjligheten att reglera dagvattenflödet och garantera att en viss dagvattenlösning kommer till stånd är begränsad inom ramen för PBL. I huvudsak regleras frågor om dagvatten i miljöbalken och lagen (2006:412) om allmänna vattentjänster.

Kommunen har dock haft möjlighet att införa användningsbestämmelser beträffande de diken och fördröjningsmagasin m.m. som enligt dagvattenutredningen är nödvändiga för att förhindra översvämning av området. Domstolen bedömer att bristen på reglering i detaljplanen beträffande dagvattenhanteringen innebär att det inte kan säkerställas att de åtgärder som är nödvändiga för en god dagvattenhanteringen vidtas. Att det i planbeskrivningen nämns att dessa frågor kommer att hanteras i mark- och genomförandeavtalet mellan kommunen och exploitören förändrar inte den bedömningen. Detaljplanen ska därför upphävas.

Sammanfattning

Mark- och miljödomstolen finner sammanfattningsvis att kommunen inte säkerställt i detaljplanen att det finns förutsättningar att hantera dagvattnet och därmed möjliggöra en godtagbar dagvattenhantering. Överklagandena ska därför bifallas och detaljplanen upphävas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (MMD-02)

Överklagande senast den 6 september 2022.

Johanna Barketorp Dirke

Ylva Kvist Trelje

I domstolens avgörande har tingsfiskalen Johanna Barketorp Dirke, ordförande, och tekniska rådet Ylva Kvist Trelje deltagit. Föredragande har varit beredningsjuristen Jessica Waher.